

Plukovník gšt. Jaroslav E m i n g e r:

Návrh na reorganisaci jezdeckta.

Reorganisace jezdeckta stala se nutnou.

Veletí jezdeckému pluku je velmi obtížné. Chybí tu taktická jednotka, podobná pěšímu praporu, s pevným svazem a s dostatečnou bojovou silou.

Jezdecký pluk nemůže býti nejnižší taktickou jednotkou. Kdyby velitel pluku měl disponovati každou jednotlivou eskadronou, měl by příliš velký, téměř neovladatelný počet disposičních jednotek slabé síly, nemluvě o různých jiných malých jednotkách, přidělovaných případ od případu, jako o cyklistické eskadroně, četě OA. atd. V boji na široké frontě musí jezdecký pluk utvořit několik více méně samostatných skupin, jež nutno vybaviti potřebnými bojovými prostředky.

Organisací jezdeckého pluku ve dvě korouhve po dvou jezdeckých a jedné kulometné eskadroně stala se jakousi taktickou jednotkou korouhev. Má 12 (u eskadron o 4 četách 16) lehkých a 6 těžkých kulometů, je tedy dostatečně silná k řešení malých samostatných bojových úkolů. Ovšem složení korouhve ze dvou jezdeckých eskadron po třech četách je příčinou porušení svazů eskadron, neboť velitel korouhve si zásadně nepodří polovici svých sil, t. j. celou eskadronu, v záloze, nýbrž její část, buď dvě nebo jednu četou.

Táž nevýhoda je v organisaci jezdeckého pluku ve dvě korouhve. Aby svaz korouhve mohl býti zachován, musil by jezdecký pluk být zesílen o třetí korouhev, čímž by se stal příliš těžkým tělesem. Mimo to by to vedlo — při nezměněném početním stavu jezdeckta — k snížení počtu jezdeckých pluků, což by zajisté nebylo účelné.

Z toho vyplývá, že se jezdecký pluk má skládati ze čtyř nebo pěti disposičních jednotek, z nichž tři by byly dostatečně silné a samostatného boje schopné jezdecké eskadrony a jedna eskadrona kulometná.

I. Jezdecká eskadrona.

Eskadrona musí býti organisována tak, aby měla orgány pro vyhledávání zpráv a aby mohla samostatně bojovati.

Pro vyhledávání zpráv je velitel nynější eskadrony nucen odebrat jednotlivým družstvům pátrací roje a porušiti tak svazy družstev a čet. Při nižším početním stavu mají pátrací roje jen 1 + 3 jezdců, takže se průzkumná hlídka 1 + 6 musí kombinovati z celé čtyry. Hlídky nemají nejzpůsobilejších velitelů, jezdců a koní a nejsou veliteli eskadrony nikdy po ruce. Vyšle-li eskadrona větší počet průzkumných hlídek, zůstane bez patračů, není schopna bojového průzkumu, ba mnohdy ani zajištění. U eskadrony zůstane šest lehkých kulometů, které mají jen nepatrnou bojovou sílu.

Je nutno utvořit u eskadrony jednu silnou pátrací četou, která by byla určena k vyhledávání zpráv. Poněvadž hlídková služba klade na velitele, jezdce i koně zvláštní požadavky, musí býti v pátrací četě soustředěni nejinteligentnější poddůstojníci, nejobratnější jezdci a nejvtrvalejší koně.

Vybavení hlídek samočinnou zbraní je ve většině případů velmi výhodné, zvláště má-li hlídka řešiti svůj úkol bojem. Nynější lehké kulomety jsou příliš těžké, aby je jezdec mohl nositi stále na zádech. Musí zůstat naloženy na nosném koni. Tento činí hlídku méně pohyblivou, zejména v lese a v terénu vůbec. Hlídka, která je nepřitelem nucena k rychlému pohybu terénem, ztratí téměř jistě u první těžké překážky svůj kulomet. Je třeba vybavit hlídky lehkou (5 kg) samočinnou puškou, podobnou vz. „S“ nebo „K“, z níž by se daly stříleti krátké serie jako z lehkého kulometu, a kterou by jezdec nosil stále na zádech.

Ostatní čtyři eskadrony je třeba vybavití hojným počtem lehkých a nejméně dvěma těžkými kulomety, aby eskadrona byla soběstačná.

Nynější lehký kulomet nevyhovuje jezdecktvu, poněvadž vzdálenost 600 m, na niž se dá lehkým kulometem účinně stříleti, je příliš malá. Na tuto vzdálenost musí jezdecktvu v boji na zdrženou ve většině případů již ustoupiti, aby se mohlo včas od nepřítele odpoutati. I v útočném boji vyžaduje zvláštní ráz boje jezdeckta zbraň s dalekým dostřelem — lépe říkajíc dostatečně přesně střílející na střední a co možná i na velké vzdálenosti, aby se na př. při přepadech jezdecktvu neangažovalo přímo do boje a zachovalo si volnost dalšího jednání.

Je třeba stabilisovati lehký kulomet těžším podstavcem a umožniti tak přesnější palbu na střední vzdálenosti. Doprava podstavce by nečinila u jezdeckta, kde lehký kulomet je beztoho naložen na nosném koni, žádných potíží. Tím by se stal lehký kulomet jakýmsi kulometem středním a měl by proti těžkému kulometu tu výhodu, že se na nosného koně dá naložiti jak kulomet s podstavcem, tak značné množství střeliva.

Ovšem ani zlepšený lehký kulomet nenahradí nikdy kulomet těžký. Ten jest obzvláště výbornou zbraní jezdeckta, v jehož ponejvíce krátkém boji se plně uplatní. Pro velký počet nosných koní nelze jezdecké eskadroně přiděliti mnoho těžkých kulometů, jinak by se stala příliš nepružnou.

Při organisaci jednotlivých čet jezdecké eskadrony je třeba si uvědomit, že k boji sesedne jen část jezdců, kdežto druhá zůstane u náručních koní. Čím menší je tato druhá část, tím více vojinů může bojovati, avšak tím méně pohybliví jsou náruční koně, čímž jezdecktvu ubývá pružnosti. V pásmu, vystaveném dělové a letecké palbě, mohou se jezdecké jednotky pohybovati jen v otevřených tvarech. Avšak i jejich náruční koně musí se rozčleniti na malé skupinky, z nichž každá se pohybuje terénem více méně samostatně. To klade na jezdeckou zdatnost vodičů koní zvláštní požadavek. Při nynější krátké vojenské službě není možno jezce tak vycvičiti, aby ovládal čtyři koně. Při všech cvičeních můžeme zjistiti, že se náruční koně seřaďují v pochodové proudy po eskadronách, v nejlepším případě po četách. Tím utrpí jezdecktvu nepřátelskou palbou velké ztráty koní nebo bude nuceno ponechat i je daleko vzadu. Proto se musí počet koní, vodičům přidělených, zmenšiti. Pak dodá sice jednotka méně vojinů do boje, avšak tato nevýhoda není tak velká proto, že v boji jezdeckta je rozhodujícím činitelem samočinná zbraň. Z uvedených důvodů mělo by jezdecktvu sesedávati k palbě zásadně v trojicích, takže by jedna třetina jezdců zůstala u koní. Tím by bylo též zajištění náručních koní velmi usnad-

něno. Výjimkou, když boj jezdeckta nabývá rázu boje pěchoty, kde náruční koně zůstanou více vzadu a nemusí býti tak pohybliví, může se k palbě sesednouti ve čtveřicích anebo dokonce v družstvech; jindy zase, když jednotka má zůstatí co nejpružnější, bude výhodné, aby sesedl jen každý druhý jezdec.

Nynější výzbroj jednotlivého jezdce nevyhovuje. Bez odporu potřebuje jezdec střelnou zbraň k boji pěšky a šavli k atace. Často však se vyskytnou případy, jako na př. v zajišťovací službě, kdy bude musit jezdec střileti s koně. Jak bylo již shora řečeno, bojuje jezdecktvo především svými automatickými zbraněmi. Střelba z pušky má jen zcela podřadný význam. Nynější puška je příliš dlouhá a zbytečně těžká, překází při jízdě hustším lesem a při používání šavle. Střelba nynější puškou s koně je téměř nemožná; bylo by nutno vyzbrojiti každého jezdce ještě pistolí. Z toho vyplývá nutnost zkrátiti značně hlaveň pušky, i kdyby to bylo na újmu přesnosti střelby na větší vzdálenosti. Důstojníci a poddůstojníci by měli býti vyzbrojeni pistolí s nasazovací pažbou, z které se dá střileti až na 1000 m. Nynější šavle je příliš těžká a málo způsobila k seku. Nejlépe by vyhovoval vzor podobný šavli kozácké v kožené pochvě, aby ostří neotupělo.

Z uvedených důvodů vyplývá tato nejvhodnější organisace jezdecké eskadrony:

- jedna pátrací četa s šesti samočinnými puškami,
- tři střelecké čety s devíti středními kulomety,
- jedna kulometná četa s dvěma těžkými kulomety.

Taková jezdecká eskadrona by byla vlastně menší korouhví, byla by úplně soběstačná a schopná řešit všechny malé úkoly. K vedení této jednotky by bylo třeba velmi zdatného velitele, který by měl po ruce dva zástupce: jednoho pro náruční koně a druhého k vedení skupiny, kdyby byla utvořena.

a) Pátrací četa.

Pátrací četa by se skládala ze dvou poločet po třech pátracích rojích. Každý roj by měl šest jezdců, z nichž jeden by nosil samočinnou pušku na zádech. Tak by měl velitel eskadrony k dispozici šest průzkumných hlídek, a to čtyři důležitější po sedmi jezdcích, jejichž veliteli by byli důstojník, rotmistr a četaři, a dvě po šesti jezdcích. Rozumí se samo sebou, že hlídky, vysílané na větší vzdálenosti, by mohly být podle potřeby zesíleny, na př. na dva roje a p.

Pátrací četa, které nebylo použito k vyhledávání zpráv, byla by zpravidla zálohou na koních; byla by k dispozici k pronásledování, pro bojový průzkum, k zajištění spojení atd., a bylo-li by třeba, i k boji.

Početní stav pátrací čety by byl:

velitel	1 důstojník	} velitelé důležitých hlídek
zástupce	1 rotmistr	
2 velitelé poločet	2 četaři	
6 velitelů rojů	6 desátníků	
6 střelců (se samočinnou puškou)	6 svobodníků	
24 jezdců	24 jezdců	

Celkový početní stav: 1 důstojník, 1 rotmistr, 38 jezdců a 6 automatických pušek.

b) Střelecká četa.

Střelecká četa by se skládala z tří družstev po jednom středním kulometu a z jednoho pátracího roje.

Sesedlé střelecké družstvo by mělo 6 vojinů s jedním kulometem, což by odpovídalo zvláštnímu rázu boje jezdeckta. Má-li četa sesednouti k palbě v trojicích, musí se družstvo skládati z devíti jezdců, aby mohlo dáti do boje šest sesedlých vojinů. K tomu přijde ještě vodič nosného koně, takže družstvo by mělo deset jezdců, jednoho nosného koně a jeden střední kulomet.

Pátrací roj by měl šest jezdců a jeho úlohou by bylo zajištění čety. Podle potřeby by se rozdělil na slabé zajišťovací hlídky.

K dopravě záložního střeliva je třeba přiděliti střelecké četě jednoho muničního koně.

Početní stav střelecké čety by byl:

velitel	1 důstojník	} velitelství
zástupce (zároveň vel. nár. koní a mun. odřadu)	1 četař	
ordonanční poddůstojník	1 desátník	
vodič muničního koně	1 jezdec	} 3 družstva
3 velitelé družstev	3 desátníci	
3 střelci	3 svobodníci	
3 vodiči nosných koní	3 jezdcí	
21 jezdců	21 jezdců	} pátrací roj
1 velitel pátracího roje	1 desátník	
1 zástupce velitele pátracího roje	1 svobodník	
4 jezdcí pátracího roje	4 jezdcí	

Celkový počet: 1 důstojník, 39 jezdců, 3 střední kulometry, 3 nosné a 1 muniční kůň.

c) Kulometná četa.

Nynější organisace čety o dvou těžkých kulometech vyhovuje.

II. Jezdecký pluk.

a) Jezdecké eskadrony.

Jezdecký pluk by se skládal z tří jezdeckých eskadron, s nimiž by se dalo snadno disponovati. Svaz korouhve by se zrušil, avšak u velitelství pluků by musil býti zástupce velitele s dostatečně silným štábem, aby mohl v boji převzít velení nad skupinou složenou z určitého počtu eskadron.

b) Kulometná eskadrona.

Velitel pluku potřebuje silnou palebnou zálohu, t. j. co největší počet těžkých kulometů, aby jejím zasazením na rozhodném místě dosáhl úspěchu.

Dále je třeba speciálních protiletadlových kulometů k ochraně náručních koní. V čas potřeby mohlo by jich býti použito i v boji.

Konečně musí býti pluku přiděleno doprovodné dělostřelectvo k ochraně proti obrněným automobilům (proti nimž je nyní jezdeckto naprosto bezbranné) a k odstranění silnějších odporů v boji.

Doprava děl na nosných koních by byla velmi obtížná. Na pochodech by nebylo dělo při nájezdu nepřátelských OA. dosti rychle pohotovo. Proto je nejlépe dopravovati je na vlastních sklápěcích kolech. Dalo by se uvažovati též o přivěšení děl na lehké obrněné terénní vozy.

Protiletadlové kulomety, které při náletu nepřátelských letounů musí býti ihned připraveny k střelbě, dopravovaly by se nejvhodněji na lehkých čtyřspřežných kárách — tačankách.

Budou-li děla a protiletadlové kulomety dopravovány vozmo, nemohou býti ostatní veliteli pluku podřízené těžké kulomety naloženy na nosných koních, mají-li tvořiti jednu společnou jednotku. Dopravou na tačankách utrpěly by sice těžké kulomety na své pohyblivosti, avšak ušetřilo by se tím mnoho koní a vodičů koní, a pak se v pásmu pluku vyskytne vždy nějaká cesta, po které by mohly za plukem následovati. Kulometné čety by mohly míti čtyři kulomety organisované ve dvě družstva po dvou kulometech.

Tak by se kulometná eskadrona skládala ze čtyř čet, a to:

ze 2 čet kulometných po 2 družstvech a 2 těžkých kulometech,
= 8 těžkých kulometů,

z 1 čety protiletadlové o dvou družstvech po 2 těžkých kulometech,
= 4 těžké kulomety.

z 1 čety děl o 2 dělech 47 mm = 2 děla 47 mm.

c) Pomocná eskadrona.

Nedostatek zákopnické čety u jezdeckých pluků pocítí se zvláště při přechodech přes vodní toky a pak v boji na zdrženou, kdy se mají konati různé trhací práce.

Pro zvláštní ráz boje nemá telefonní spojení u jezdeckta tak velkého významu jako u pěchoty. Tím více se uplatňují jako pojítka motorová vozidla.

Pomocná eskadrona by se měla skládati z tří čet, a to:

z čety velitelské,

z čety spojovací a

z čety zákopnické.

d) Četa OA.

Nynější vybavení jezdeckta obrněnými vozidly ani zdaleka neodpovídá důležitosti této zbraně pro jezdecktvo. Každému jezdeckému pluku by měla býti stále přidělena jedna četa velmi lehkých terénních vozů, které by palebnou sílu pluku značně zvýšily a mohly míti rozhodující vliv v operacích jezdeckta.

Bylo by velmi žádoucí, aby každý vůz měl jedno dělo 47 mm nebo aspoň 37 mm a jeden kulomet; mimo to jeden kulomet záložní.

e) Složení pluku.

Jezdecký pluk by se tedy skládal:

z velitelství,

z pomocné eskadrony,

z 3 jezdeckých eskadron s 18 samočinnými puškami, se 27 středními kulomety a 6 těžkými kulomety,

z 1 kulometné eskadrony s 12 těžkými kulomety a 2 děly,

z 1 čety OA. s 3 těžkými kulomety a 3 děly.

Měl by tedy 18 samočinných pušek, 27 středních kulometů, 21 těžkých kulometů a 5 děl proti nynějšímu pluku, který má 32 lehkých kulometů a 12 těžkých kulometů, bereme-li v počet jezdecké eskadrony o 4 četách. A při tom by měl navržený pluk menší početní stav lidí a koní.

III. Jezdecká divise.

Vyšší jezdeckou jednotkou by byla jezdecká divise, která by se skládala z určitého počtu jezdeckých pluků, z rychlé pěchoty, z dělostřelectva a z různých jiných útvarů.

a) Nejlépe by vyhovoval počet tří jezdeckých pluků, které by byly spojeny v jezdeckou brigádu. V operacích by použil velitel divise velitele jezdecké brigády jako velitele nejdůležitější skupiny.

Z našich 10 jezdeckých pluků daly by se vytvořiti 3 jezdecké brigády, tedy 3 jezdecké divise, při čemž 1 jezdecký pluk zbude. Postavením dvou nových jezdeckých pluků bylo by možno zvýšiti počet vyšších jezdeckých jednotek na čtyři, což by bylo vzhledem na potřebu naší armády velmi žádoucí.

Nižším početním stavem navržených nových jezdeckých pluků získali bychom mužstvo a koně pro nové dva pluky. V nejhorším případě by se mohl počet družstev u střeleckých čet v míru snížit na dvě. Též kulometná eskadrona by mohla býti v míru slabší.

b) Rychlá pěchota.

Pro nedostatek mužstva mohla by cyklistická eskadrona tvořiti v míru rámeč.

K zesílení palebné síly vyšší jezdecké jednotky je třeba přidělití jí rychlou pěchotu. K tomu nestačí nynější cyklistická eskadrona, nebo jak to při cvičeních obyčejně bývá, hraničářský prapor, který nemůže jezdecku stačiti. Je nutno zesílit cyklistickou eskadronu nejméně na silný cyklistický prapor a mimo to přidělití vyšší jezdecké jednotce již v míru jeden rychlý prapor (na autech).

V oblasti každého zemského vojenského velitelství by měl býti jeden hraničářský prapor automobilisován a podřízen již v míru jezdecké divisi.

Cyklistický a rychlý prapor by skládaly rychlý pluk, jehož velitel by v operacích byl k dispozici veliteli divise pro velení různým skupinám.

c) Dělostřelectvo.

Vyšší jezdeckou jednotku bez stálého dělostřelectva nelze si myslit. Je třeba přidělití jí již v míru nutné dělostřelectvo, aby ve válce byla spolupráce různých zbraní zaručena.

K přímé podpoře jezdeckých pluků hodí se nejlépe jezdecké dělostřelectvo s lehkým 75 cm kanonem. Jako nejkrajnější minimum nutno čítati jednu baterii na jezdecký pluk.

Druhého dělostřeleckého oddílu potřebuje jezdecká divise k přímé podpoře rychlého pluku. Tento oddíl by musil být automobilisován; jako dělo by nejlépe vyhovovala 10 cm houfnice. Tohoto oddílu by bylo často použito jako dělostřelectva pro všeobecnou činnost.

d) Obrněné automobily.

Na důležitost OA. pro jezdeckvo bylo již shora poukázáno. Kromě lehkých terénních vozů, podřízených jezdeckým plukům, potřebuje velitel divise nejméně 1 eskadronu o 4 četách k své dispozici. Tyto vozy mohou býti poněkud těžší než vozy pluku, aby se v nich dalo namontovati dělo větší ráže, nejméně 47 mm; mají však též býti způsobilé k jízdě v terénu.

Každý vůz by byl vyzbrojen jedním dělem 47 mm a jedním kulometem (a jedním záložním kulometem). Tak by měla eskadrona OA. 12 vozů s 12 děly a s 12 těžkými kulometry.

e) Ženíjní a telegrafní vojsko.

Jezdecké divisi musí býti přidělena jedna ženijní a jedna telegrafní rota. Obě rotby by byly dopravovány dílem na autech, dílem na kolech.

Ženíjní rota by se skládala ze dvou čet, jedné pro trhací práce, druhé pro přechody přes vodní toky.

f) Služby.

Veškeré služby musí býti automobilisovány.

Složení jezdecké divise.

a) Velitelství divise,

b) jezdecká brigáda skládající se z velitelství brigády z tří jezdeckých pluků,

c) rychlý pluk složený z velitelství pluku, z cyklistického praporu a z rychlého praporu (na autech),

d) dělostřelecký pluk složený z velitelství pluku, z jízdního oddílu 75 cm kanonů a z automobilisovaného dělostřeleckého oddílu 10 cm houfnic,

e) eskadrona obrněných aut o čtyřech četách, ženijní rota o dvou četách, telegrafní rota,

f) služby.

Na pochodech dá se jezdecká divise výhodně rozdělit:

a) na jezdeckou brigádu o třech jezdeckých plucích s 1 jízdním dělostřeleckým oddílem a s částí eskadrony OA.,

b) na mechanickou skupinu složenou z rychlého pluku z dělostřeleckého oddílu automobilisovaného, z ženijní rotby a z části eskadrony OA.,

c) na služby.

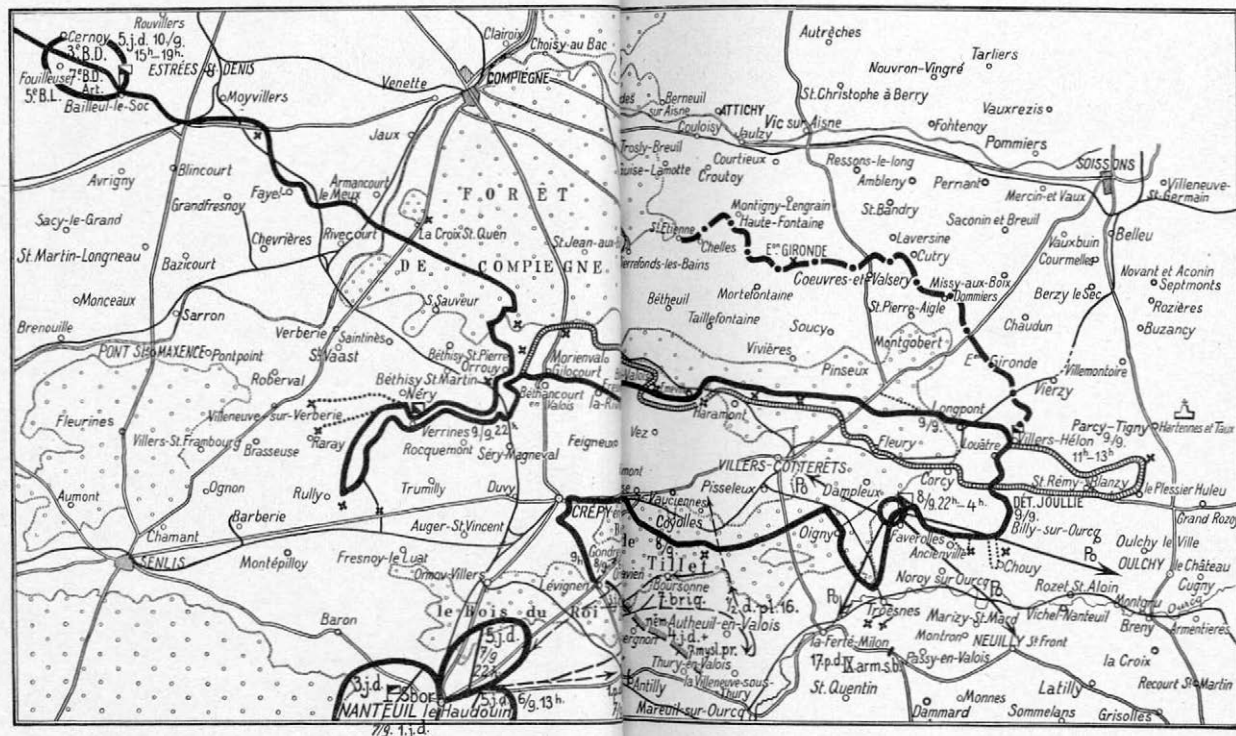
IV. Divisní jezdeckvo.

Je nutno oddělit již v míru divisní jezdeckvo od jezdeckva armádního a přidělit mu všechny jednotky, jichž je k sestavení SPO. potřeb.

Je třeba postaviti v obvodu každého zemského vojenského velitelství korouhev skládající se z jedné divisní eskadrony, z jedné cyklistické eskadrony a z jedné eskadrony OA., která by tvořila rámec SPO. pěších divisí.

Jedné z těchto korouhví by se užilo jako cvičné jednotky ve vojenském jezdeckém učilišti.

Nájezd francouzské 5. jezdecké divise do týlu české 1. armády ve dnech 8., 9. a 10. září 1914.

K článku pplk. gšt. R. Kučery: Příklad jezdeckého nájezdu do týlu nepřítele.

Vojenské rozhledy [Jezdecké rozhledy], roč. XII. (1931), č. 1.